

УДК 342.57:35.087

Л. Новак-Каляєва

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ НА ОСНОВІ ПРАВ ЛЮДИНИ

Досліджено проблеми взаємодії прав людини та державного управління як суспільних інститутів. Аргументовано висновок щодо кореляції їх структури та методології. Доведено існування взаємозалежності між станом розвитку демократичних інституцій у суспільстві та станом дотримання й захисту прав людини, що визначає ефективність влади та її здатність реалізовувати свої функції. Запропоновано авторську Просторову модель зв'язку та взаємодії прав людини і державного управління на національному рівні, що розкриває потенціал прав людини як універсальної основи модернізації системи державного управління в Україні.

Ключові слова: державне управління, модернізація державного управління, права людини, взаємодія прав людини та державного управління.

Модернізація державного управління в Україні відбувається під знаком перспектив та завдань європейської інтеграції нашої держави, що за останній період часу набуває певної конкретики та відзначається суттєвими кроками в напрямку зближення з ЄС.

Конфліктна ситуація у південно-східних регіонах нашої держави, загострена за участі терористичних угруповань змішаного типу та військових контингентів Російської Федерації, посилила увагу до проблемних аспектів розвитку української держави, серед яких дотримання прав людини органами державного управління обіймає непересічне місце. Перед Україною постають завдання запровадження європейських підходів до державного управління, серед яких правозахисні, тобто базовані на принципах прав людини, – є основоположними. Заповнити розрив між стандартами прав людини, з одного боку, та їх реалізацією через державне управління – з іншого, в Україні можливе на основі запровадження інноваційних реформ у галузі державного управління, які б допомогли краще захистити права людини.

У розвинених європейських країнах концепції “відповідного управління” та їх подальші інтерпретації сформувались на основі результатів інституціоналізації прав людини і реалізуються у тісній взаємодії з інституціями інтегративного рівня. Стандарти у галузі прав людини обумовлюють вимоги до управління, тоді як відповідне управління сприяє заохоченню та захисту прав людини на стійкій основі. Постулати сучасного державного управління вироблені на основі резолюції 2000/64 Комісії з прав людини ООН [1], яка визначила ключові атрибути відповідного управління: прозорість, відповідальність, підзвітність, участь громадянського суспільства тощо, обумовивши саме якістю управління можливості досягнення цілей сталого людського розвитку.

Дослідженню філософських аспектів прав людини у взаємозв'язку з проблемами реалізації влади та засад управління присвячені роботи Р. Алексі, В. Бенди, В. Брюггера, А. Вільдта, К. Врочинського, В. Гавела, Ш. Госелата,

Г. Ломанна, Р. Рорті, Е. Тугендхата, Г. Шу та інших. Права людини та особливості діяльності інтеграційних структур і національних інституцій у галузі захисту прав людини були, серед інших, предметом окремого розгляду М. Бернета, Х. Фредерікса, Е. Хефнер-Бартона.

Серед українських учених філософські аспекти проблематики прав людини в міждисциплінарному дискурсі досліджували, зокрема, В. Князев, П. Петровський, П. Рабінович, С. Шевчук. У роботах В. Бакуменка, В. Баштанника, О. Валевського, Р. Войтович, Л. Гаєвської, В. Голубь, В. Загорського, Ю. Ковбасюка, В. Козакова, В. Тертички та інших розглядаються важливі аспекти модернізації державного управління в контексті дотримання і захисту прав людини. Однак питання щодо ролі прав людини в модернізації державного управління в українській науці державного управління досліджені недостатньо, що обумовлює актуальність теми.

Мета статті – розкрити потенціал прав людини щодо ефективності державного управління та окреслити його місце в процесах модернізації системи державного управління в Україні

Концепція прав людини як динамічна система норм моралі та права, акцептованих і гарантованих державою, розвивається разом із суспільством, адекватно реагує на зміни, що відбуваються в усіх галузях людського життя, та здатна бути універсальним мотивом, чинником і метою функціонування системи державного управління відповідно до потреб сучасного суспільства [2]. Дотримання й захист прав людини є детермінантою ефективності органів державного управління, пов'язаного з концепцією прав людини різними формами зв'язків: функціональних, статистичних, зв'язків стану, причинно-наслідкових тощо. Зокрема функціональна взаємозалежність державного управління і концепції прав людини визначає об'єктивну відповідність та співставність структури державного управління та концепції прав людини, що діють у відповідних сферах життя суспільства та змінюються під дією тих самих факторів. Так, діючи в економічній сфері, органи державного управління спрямовані на забезпечення ефективності економіки держави, водночас це гарантує забезпечення соціальних прав людини у тому їх обсязі, рівень задоволення яких безпосередньо залежить від рівня економічного розвитку держави. На ці дві взаємозалежні системи – державне управління та дотримання і захист прав людини тут діють однакові чинники: рівень розвитку виробничих сил та ринкових відносин одночасно обумовлює і стан економіки, і стан задоволення соціальних прав громадян; рівень професіоналізму керівників та виконавців владних структур одночасно впливає і на якість управління, і на стан реалізації прав людини як на найвищому, так і на місцевому рівнях тощо, причому одне з цих явищ породжує інше, отже, зв'язок не тільки функціональний, а ще й причинно-наслідковий.

Статистичний зв'язок полягає в кореляційній залежності стану дотримання та захисту прав людини від стану керованості суспільних інституцій та їх здатності забезпечувати реалізацію положень нормативно-правових актів, організаційних та інших правових регулятивних актів. За цього кореляція має найбільш тісний характер, що підтверджує визначальний характер стану дотримання та захисту прав людини щодо оцінки ефективності державного управління.

Зв'язок станів характеризується тим, що стан реалізації влади в кожний конкретний момент часу обумовлює стан дотримання та захисту прав людини на перспективу. Процес формування концепції прав людини в динаміці європейського державотворення істотно вплинув на формування у населення європейських країн

усвідомлення власних прав, обов'язків держави щодо їх реалізації та сили громадянського суспільства щодо впливу на владу, що на сучасному етапі дні ознаменувалося формуванням сучасної версії концепції прав людини, яка стала основою підходів до управління в європейському суспільстві [3].

Для модернізації системи державного управління в Україні характерна потреба розробки нових механізмів взаємовідносин між суспільством, політиками та громадянами [4]. Ускладнення соціальної структури суспільства та перетворення громадянського суспільства на істотний чинник політичного життя суспільства змушує українських урядовців шукати нові механізми взаємовідносин державних органів з населенням та організаціями, що виражають різні інтереси. Розвиток державного управління в Україні відбувається у двох напрямках: з одного боку, активно здійснюються зусилля щодо підвищення якості адміністративних послуг, що надаються населенню, зокрема в соціальній сфері, освіті, охороні здоров'я, соціальному страхуванні тощо. З іншого – формуються нові механізми залучення громадян до процесу прийняття та реалізації управлінських рішень. Це сприяє ефективному використанню ресурсів органів державного управління для вирішення соціальних проблем, більш точному визначенню пріоритетів державних політик та задоволенню прав громадян на професійну, спроможну та відповідальну владу.

Використання європейського досвіду обумовлює особливу увагу до прав людини, які в сучасних концепціях державного управління розвинених європейських країн обіймають основоположну позицію, обумовлюючи принципи та пріоритетні його характеристики [5]. Йдеться про безумовну повагу прав людини, верховенство закону, ефективну участь та соціальне партнерство, політичний плюралізм, прозорість і підзвітність у відносинах людини з владою, ефективність та дієвість державного сектора, легітимність, доступ до знань, інформації та освіти, політичних прав і реалізації можливостей, справедливості, стабільності відносин і цінностей. Вони своєю чергою сприяють взаємній відповідальності, солідарності та толерантності на всіх його рівнях. Тобто, в концепціях сучасного державного управління найбільш розвинених європейських країн права людини вже впроваджені, що й обумовило застосування правозахисних підходів в управлінській діяльності з метою підвищення її ефективності [6]. Сучасні концепції європейського управління чутливі до політичних та інституціональних процесів і результатів управлінської діяльності, що забезпечують можливості дотримання, забезпечення та захисту прав людини. Перед Україною постають аналогічні завдання, реалізовувати які, спираючись на європейський досвід, не тільки можливо, а й доцільно.

В демократичному суспільстві державні установи як правило гарантують реалізацію прав людини. Отже, в ідеалі – управлінська діяльність практично не повинна містити зловживань і корупції, якщо керується верховенством закону, а ступінь дотримання громадянських, економічних, політичних, культурних і соціальних прав людини в управлінській діяльності безпосередньо обумовлює ступінь успішності й ефективності державного управління.

“Належне управління” і права людини взаємно доповнюють один одного. На цій основі сформована Просторова модель зв'язку та взаємодії прав людини та державного управління на національному рівні (рис. 1).

Ключовий показник ефективності влади полягає у тому, щоб інститути управління у повсякденному житті суспільства ефективно забезпечували саме реалізацію прав людини, зокрема на здоров'я, достатнє житло, достатнє харчування, якісну освіту, справедливе правосуддя, особисту безпеку тощо.

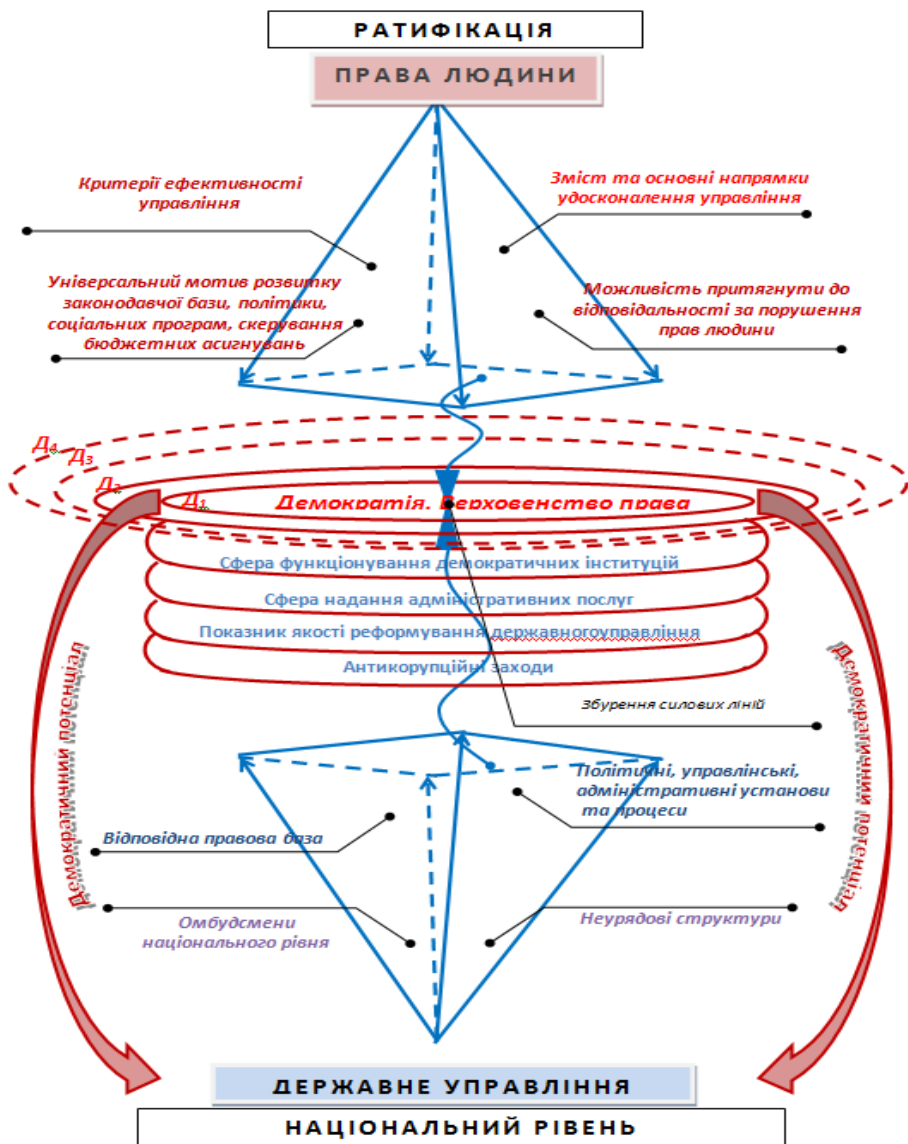

Рис. 1. Просторова Модель зв'язку та взаємодії прав людини та державного управління на національному рівні

Принципи прав людини у цьому контексті транспонуються в набір пріоритетів державного управління, які спрямовують роботу уряду, органів державного управління та інших політичних і соціальних учасників суспільних процесів на виконання управлінських функцій відповідно до певних критеріїв ефективності, за інструментів національної політики щодо забезпечення доступності адміністративних послуг, за порушення яких суб'єкти управлінської діяльності

можуть бути притягнуті до відповідальності. Принципи прав людини також обумовлюють зміст та основні напрями модернізації державного управління, зокрема виступаючи не тільки теоретико-методологічною основою, але й універсальним мотивом розвитку законодавчої бази, політики, формування соціальних програм, скерування бюджетних асигнувань та інших урядових заходів.

З іншого боку, без управління відповідного рівня права людини не можуть користуватися достатньою повагою і захистом на стабільній основі [7]. Здійснення прав людини базується на обов'язкових сприятливих умовах, а саме: відповідну правову базу, політичні, управлінські та адміністративні установи та процеси, що відповідальні за реагування влади на права і потреби населення.

Напрямки модернізації системи державного управління в Україні, обумовлені правами людини, можуть бути унаочнені в декількох основних аспектах, найбільш важливими з яких є:

а) *функціонування демократичних суспільних інститутів*, організоване на засадах обумовлених правами людини цінностей, шляхом демократичних реформ управління за істотної участі громадськості в розробці державних політик: взаємодія формальних та неформальних інституцій, їх взаємне консультування призводить до створення механізмів задля включення у процес прийняття управлінських рішень безлічі зацікавлених соціальних груп, зокрема локальних. За таких умов влада здатна заохочувати громадянське суспільство та місцеві громади висловлювати свої позиції з питань, що мають для них важливе значення. Це шлях до суттєвого підвищення ефективності державного управління на засадах прав людини;

б) *надання адміністративних послуг*: безумовна повага до прав людини у сфері надання адміністративних послуг населенню підвищує ефективність виконання органами управління своїх обов'язків щодо надання суспільних благ, необхідних для забезпечення прав людини, зокрема на освіту, охорону здоров'я тощо. Механізми підзвітності, прозорості, участі громадськості в процесі прийняття рішень прийнятні для всіх, з урахуванням культурних особливостей;

в) *верховенство права* – права людини є конкретним показником якості та ефективності державного управління щодо реформування законодавства та надання допомоги найбільш проблемним, з погляду на дотримання прав людини, установам, зокрема пенітенціарної системи, правоохоронної системи, судів, які відповідальні за реалізацію законодавства на засадах верховенства закону. У галузі управління відповідні ініціативи реалізуються у формі правових реформ, підвищення рівня інформованості громадськості щодо національної та міжнародної правової бази, створення потенціалу інституційних реформ;

г) *участь в антикорупційних заходах*: корупція може бути подолана органами державного управління за умови впровадження принципів підзвітності, прозорості та участі в антикорупційних заходах, зокрема створення формальних та неформальних інститутів і механізмів обміну інформацією, моніторингу використання урядами державних коштів на здійснення політик.

Інноваційні підходи до соціального партнерства в справі удосконалення управління та дотримання й захисту прав людини перебувають у площині взаємодії всіх політичних та соціальних суб'єктів, що діють на правовій основі та акцептують принципи аргументи прав людини, розроблені міжнародними інституціями [8]. Потужні енергетичні потенціали прав людини та державного управління при взаємодії у названих сферах викликають значне збудження силових ліній в полі демократії та верховенства права. В результаті, демократичний потенціал такої

взаємодії спрямовується на державне управління національного рівня, що зміцнює свої демократичні можливості й правову сутність. Тоді виникає хвиля зворотного, глобального спрямування, коли досягнення національного рівня живлять інтеграційні структури не тільки в сенсі вирівнювання умов і досвіду управління, але й щодо збагачення їх власним досвідом. Процеси взаємодії прав людини та державного управління на національному рівні відбуваються в часі та просторі, мають стабільну основу та глобальний результат.

Таким чином, у Просторовій моделі зв'язку та взаємодії прав людини і державного управління на національному рівні демонструється значення прав людини для модернізації системи державного управління. Права людини та державне управління при взаємодії щодо демократії та верховенства права створюють потужний демократичний потенціал, який спрямовується на державне управління національного рівня, зміцнює його демократичні можливості та правову сутність, а досягнення національного рівня навзаєм живлять інтеграційні структури не тільки щодо вирівнювання умов і досвіду управління, а й збагачують їх власним досвідом. Якщо ці процеси відбуваються в часі та просторі, то забезпечують суспільству стабільну основу, а управлінню – глобальний результат взаємозбагачення та прогресу.

Ситуація з правами людини, як і в галузі державного управління, в Україні, є досить своєрідно і відрізняється як щодо здобутків, так і щодо проблем. Соціологічні опитування, що регулярно проводяться науково-дослідними інститутами та громадськими організаціями, свідчать, що більшість показників кризової ситуації в сфері прав людини, характерних для європейських країн, притаманна й Україні [9]. Суттєвою є різниця щодо того, хто стає жертвами порушень. Якщо в європейських країнах від порушень прав людини державними органами страждають переважно мігранти, асоціальні елементи та люди, що перебувають в місцях позбавлення волі, то в Україні до названих категорій долучаються ще й прості громадяни, що вступають у відносини з державними органами за звичайних, тобто некримінальних обставин, і стають жертвами свавілля та неповаги до закону, людської гідності, умов рівності тощо. Отже, шляхи впровадження прав людини у діяльність органів влади та управління істотно залежать від конкретних умов кожної країни, які є різними у більшості проєкцій. Один для всіх підхід не може бути відповідним для подолання всіх перешкод на шляху правових, соціальних та інституційних реформ управління, спрямованих на дотримання, забезпечення та захист прав людини. Тому сподіватися, що ідеї та підходи, характерні для інших країн, можуть бути просто скопійовані й застосовані в Україні, не доцільно. На базі практичного досвіду, вже набутого під час реалізації реформ, в нашій державі поступово вибудовуються власні підходи та алгоритми державного управління, зокрема й на засадах прав людини як його теоретико-методологічної основи.

Роль громадянського суспільства, судової влади та політичних лідерів у реформуванні національної нормативно-правової бази в контексті прав людини важко перебільшити, адже саме ці чинники є визначальними для уряду України при розробці та реалізації державної політики. Створення потенціалу реформ на засадах прав людини здатне підвищити ефективність управління в установах судової, правоохоронної, пенітенціарної та інших спеціальних державних служб. Так, розпочаті в Україні реформи пенітенціарної системи охоплюють, зокрема, процедури прискорення розгляду справ. Їх можна поглибити підготовкою з питань

прав людини персоналу установ з виконання покарань, підвищенням рівня обізнаності самих ув'язнених щодо прав людини та механізмів їх реалізації тощо.

Участь громадськості в різноманітних видах соціального партнерства має життєво важливе значення для захисту прав людини, що не є виключно справою уряду та сприяє легітимізації урядової політики. Повага громадянських, політичних, а також економічних, соціальних і культурних прав як результат участі громадськості в управлінських процесах переважно сприймається населенням як реалізація прав людини. При цьому тематичні громадські слухання, консультативні ради або офіційні консультативні органи не повинні бути формальністю або даниною “моді на соціальне партнерство”. Такі заходи повинні проводитись за дієвої позиції влади, готової адекватно реагувати на рекомендації громадськості та звітувати перед нею щодо конкретних результатів.

Для України важливим є налагодження партнерства між національним та регіональними органами управління, органами місцевого самоврядування, засобами масової інформації, недержавними суб'єктами і громадянським суспільством, зокрема щодо реалізації тих урядових програм, які мають глобальне суспільне значення, як наприклад у боротьбі з ВІЛ/СНІДом. Ця та інші соціальні проблеми вирішуються шляхом переговорів і досягнення консенсусу всіх учасників соціального діалогу щодо сприяння переходу соціально-правової та управлінської практики на засади прав людини як її теоретико-методологічної основи. Без широкого консенсусу соціальні реформи не можуть бути стійкими та результативними, адже це конфліктний процес, який може бути вирішений тільки на основі ефективного управління та суспільної взаємодії. Наприклад: шляхом забезпечення надійною й об'єктивною інформацією про конкретні соціальні проблеми не тільки органів управління, а й широкої громадськості; ініціювання наукових досліджень та обов'язкового використання їх результатів, тобто науково-обґрунтованих рекомендацій, в плануванні та реалізації управлінської діяльності; організації дебатів та дискусії з соціальних проблем; ведення дебатів у термінах та на основі принципів не тільки відповідних українському контексту, але й сумісних з принципами прав людини, та за умови прозорості в процесі прийняття рішень.

Для модернізації українського державного управління характерна значна увага до вирішення проблем доступу до інформації, що забезпечує прозорість управлінської діяльності. Прозорість у розробці та реалізації державної політики живить активність і підтримку громадськості, покращує доступ до соціальних послуг і сприяє дотриманню й захисту прав людини. У цьому контексті досвід європейських країн свідчить, наприклад, що полегшення доступу громадськості до інформації може бути потужною стратегією щодо державних витрат і захисту економічних і соціальних прав людини. Прозорість бюджетного процесу та дискусія з поінформованою громадськістю щодо витрат бюджету здебільшого обумовлює зберігання певних коштів для освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення, зайнятості та вирішення житлових проблем населення. Діяльність неурядових структур щодо сприяння удосконаленню процедур, пов'язаних із отриманням населенням дозволів на проведення певних видів комерційної діяльності, будівництва, доступу до урядових документів та реєстрів тощо також істотно впливає на стан дотримання та захисту прав людини.

Освіта в галузі прав людини та підвищення обізнаності населення про права людини досягається активізацією спільних зусиль органів державного управління та громадськості щодо реформування національної соціальної та юридичної

практики [10]. Просвітницькі заходи, підвищення обізнаності про права людини та соціальні питання, спільні обговорення та сприяння поінформованому соціальному діалогу державних органів і громадських організацій, що співпрацюють із ними, – це далеко неповний перелік можливих кроків, починати які в Україні ніколи не буде запізно.

Практично всі аспекти повсякденного життя населення охоплює діяльність органів місцевого самоврядування, тому права людини також є істотною її складовою. Саме органи місцевого самоврядування здатні володіти всією повнотою інформації про порушення прав людини у владних кабінетах, в закладах охорони здоров'я, освіти, інфраструктури тощо. Дієва реакція на такі порушення, конструктивні підходи до виправлення ситуації дають змогу запобігати порушенням прав людини у максимальних масштабах. Наприклад у Польщі, кампанії з інформування громадськості про корупцію в медичних закладах сприяли організації громадського обговорення, наслідком якого стало впровадження більш прозорих процедур в управлінні медичною галуззю [11].

Важливим чинником дотримання та захисту прав людини є посилення підзвітності державних службовців, зокрема за рахунок прийняття відповідного законодавства щодо створення інституційних стримувань та процедурних резонаторів управлінської діяльності, створення освітніх систем сприяння підвищенню кваліфікації державних службовців із питань прав людини та принципів належного управління, а також правових шляхів забезпечення відшкодування жертвам порушення прав людини. Посилення відповідальності посадових осіб органів управління за доведені факти корупції та випадки економічної злочинності, а також визначення передбачуваних правопорушень у результаті дослідження та узагальнення суті та результатів скарг із боку громадськості про порушення прав людини, прийняття рекомендацій антикорупційних процедур у державних установах здатні істотно покращити становище з правами людини в Україні.

Вирішення проблем нерівності вимагає уваги до маргінальних груп та соціально вразливих верств населення. Належна практика управління на основі прав людини обумовлює надання представникам меншин можливості захищати свої права шляхом забезпечення їх представництва та участі в суспільних справах і політиці. У Фінляндії, Швеції та Норвегії, наприклад, саамські громади домоглися того, що позиції народу саамі були почуті урядами і народ саамі отримав право прийняття рішень із низки питань, важливих для виживання його культури і способу життя. В Румунії внаслідок громадської активності державна соціальна політика стала ближчою до місцевих проблем культури та захисту прав людини. Реформи управління, наприклад, полегшили зв'язки між ромами і місцевою владою, зокрема щодо охорони здоров'я та інформування ромського населення про ті права і можливості, що йому належать [12]. Отже, реалізація функцій державного управління на основі прав людини можлива лише за обов'язкових сприятливих умов, а саме відповідної правової бази та належного функціонування необхідних політичних і адміністративних установ та процесів, що відповідальні за реагування влади на права і потреби населення.

Висновки

Кореляції структури та методології прав людини й державного управління як суспільних інститутів обумовлена об'єктивною відповідністю і порівняльністю структур державного управління та прав людини, адже ці суспільні інститути функціонують у відповідних сферах життя суспільства і змінюються під дією тих

самих факторів: економічних, політичних, технологічних, ідеологічних тощо. Існує взаємозалежність між станом розвитку демократичних інституцій у суспільстві та станом дотримання й захисту прав людини. Останній визначає ефективність влади та її здатність реалізовувати свої функції.

В авторській Просторовій моделі зв'язку та взаємодії прав людини і державного управління на національному рівні розкрито потенціал прав людини як універсальної основи розвитку законодавчої бази, політик, формування соціальних програм, скерування бюджетних асигнувань та інших урядових заходів щодо модернізації вітчизняної системи державного управління. Просторова модель зв'язку та взаємодії прав людини і державного управління на національному рівні демонструє процес утворення потужного енергетичного потенціалу такої взаємодії, що забезпечує глобальний її ефект щодо демократизації й верховенства права. Вона демонструє взаємозалежність ефективного державного управління та створення сприятливих умов для дотримання, забезпечення та захисту прав людини, що необхідні для зростання і сталого людського розвитку, визнання цінності соціального партнерства та правозахисних підходів в організації управління, регулювання та контролю в суспільстві.

Перспективи подальших розвідок у цьому напрямку пов'язані із розробкою галузевих аспектів проблематики.

Література

1. Роль належного врядування у захисті прав людини [Електронний ресурс] : Резолюція Комісії з прав людини ООН 2000/64. — Режим доступу : [www.pravo.org.ua/files/administr/reforma/Whatisgoodgovernance\(ukr\).doc](http://www.pravo.org.ua/files/administr/reforma/Whatisgoodgovernance(ukr).doc).
2. Новак-Каляєва Л. М. Права людини у державному управлінні: теоретико-методологічний аспект [Текст] : [монографія] / Л. М. Новак-Каляєва. — Львів : ЛПІДУ НАДУ, 2013. — 395 с.
3. Там само. — 395 с.
4. Петровський П. М. Гуманітарна парадигма в системі державного управління [Текст] : монографія / П. М. Петровський. — Львів : ЛПІДУ НАДУ, 2008. — 252 с.
5. Public Administration Reform and European Integration // SIGMA Conference (26 – 27 march 2009, Budva, Montenegro) [Electronic resource]. — Access mode : <http://www.oecd.org/>.
6. Preparing Public Administration for the European Administrative Space // SIGMA Papers [Electronic resource]. — № 23. — Access mode : www.sigmaxweb.org/pdf/SIGMA_SP23_98E/pdf.
7. Osiatyński W. Prawa człowieka i ich granice (Human Rights and Their Limits) [Tekst] / W. Osiatyński. — Kraków : Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, 2011. — 380 s.
8. Novak-Kalyayeva L. Polemical potential of Human rights as a theoretical and methodological foundation of public administration / L. Novak-Kalyayeva // Moldavian Journal of International Law and International Relations [Text]. — № 2. — Chishinau : Elan poligraf S.R.L., 2013. — P. 138—149.
9. Про проведення парламентських слухань на тему: “Стан дотримання прав людини в Україні 12 червня 2013 р.” [Електронний ресурс] : Постанова Верховної Ради України № 32-VII від 19.03.2013 р. — Режим доступу : rada.gov.ua/archive/2013/03?type_sort=DESC&page_count=100.

10. Mihr A. Human Rights Education (HRE) and Transnational Activism / A. Mihr, H. P. Schmitz // Human Rights Quarterly [Text]. — 2007. — № 29 (4). — P. 973—993.

11. Prawa człowieka w szpitalach psychiatrycznych i domach pomocy społecznej [Tekst] / red. Nowicka M. — Warszawa : [n. v.], 1996. — 128 s.

12. Сучасні виклики правам і свободам людини [Текст] : матер. Міжнар. конф., присвяченої 60-й річниці Загальної декларації прав людини і 10-й річниці Омбудсман України (14 квітня 2008 р., м. Київ) / за ред. Н. І. Карпачової. — К. : К. І. С., 2010. — 156 с.

L. Novak-Kaliaieva

PRIORITY DIRECTIONS OF MODERNIZATION OF PUBLIC ADMINISTRATION IN UKRAINE BASED ON HUMAN RIGHTS

Problems of interaction between human rights and public administration as public institutions are investigated. The conclusion regarding the correlation of their structure and methodology is argued. The existence of interdependence between the state of development of democratic institutions in society and the state of observance and protection of human rights that determine the effectiveness of government and its ability to implement its functions is proved. The model of spatial relationship and interaction between human rights and public administration at the national level that reveals the potential of human rights as a universal basis for modernization of public administration in Ukraine is offered by the author.

Key words: public administration, modernization of public administration, human rights, interaction of human rights and public administration.